

Ekonomický růst a trh práce *(několik postřehů)*

František Cvengroš

Smilovice, prosinec 2004

Úvodem ...

V oblasti datového popisu trhu práce existuje dokonalé konkurenční prostředí - každý si může vybrat vhodné číslo.

EUROSTAT			web ČSÚ	web ČSÚ	web ČSÚ	web ČSÚ	web ČSÚ	propoččet autora	
Meziroční růst zaměstnanosti v %	Total employment - domestic concept	Structural indicators	Počet pracovníků - Hlavní MakroUkazatele ČSÚ	Časové řady VŠPS	Strukturální ukazatele	Počet pracovníků - přepočtené počty - SNA	ČR v číslech, Zaměstnanost a mzdy - Pracovníci v NH	Minimum	Maximum
1994	. .		0.7	1.1	.	.	.	0.7	1.1
1995	. .		2.6	0.7	.	.	.	0.7	2.6
1996	-0.4 .		0.6	0.2	0.2	-0.5	.	-0.5	0.6
1997	0.2 -0.7		-2.0	-0.7	-0.7	1.1	.	-2.0	1.1
1998	-2.3 -1.4		-1.4	-1.4	-1.4	-2.4	.	-2.4	-1.4
1999	-4.1 -2.1		-2.4	-2.1	-2.1	-3.9	.	-4.1	-2.1
2000	-0.5 -0.7		1.3	-0.7	-0.7	-0.5	-0.2	-0.7	1.3
2001	0.4 -0.1		0.3	-0.1	0.4	0.2	0.3	-0.1	0.4
2002	1.6 0.8		0.1	0.8	1.0	1.3	-0.4	-0.4	1.6
2003	-0.1 -0.6		-0.2	-0.7	.	.	.	-0.7	-0.1

Zdroj : webové servery Eurostatu a ČSÚ, 29.-30.11.2004

Interakce ekonomického růstu a trhu práce

HDP p.c.	Y/POP
Produktivita práce	$Y/L(\text{hod})$
Využití práce	$L(\text{hod})/POP$

Interakce ekonomického růstu a trhu práce

HDP p.c.	Y/POP
Produktivita práce	$Y/L(\text{hod})$
Využití práce	$L(\text{hod})/POP$
Odprac.doba/zam.	$L(\text{hod})/L$

Interakce ekonomického růstu a trhu práce

HDP p.c.	Y/POP
Produktivita práce	$Y/L(hod)$
Využití práce	$L(hod)/POP$
Odprac.doba/zam.	$L(hod)/L$
1-Nezaměstnanost	L/LF

Interakce ekonomického růstu a trhu práce

HDP p.c.	Y/POP
Produktivita práce	Y/L(hod)
Využití práce	L(hod)/POP
Odprac.doba/zam.	L(hod)/L
1-Nezaměstnanost	L/LF
Participace	LF/WAP(15-64)

Interakce ekonomického růstu a trhu práce

HDP p.c.	Y/POP
Produktivita práce	$Y/L(hod)$
Využití práce	$L(hod)/POP$
Odprac.doba/zam.	$L(hod)/L$
1-Nezaměstnanost	L/LF
Participace	$LF/WAP(15-64)$
Demografie	$WAP(15-64)/POP$

Interakce ekonomického růstu a trhu práce

		ČR 2003/1994 růst v %
HDP p.c.	Y/POP	24.8
Produktivita práce	Y/L(hod)	
Využití práce	L(hod)/POP	
Odprac.doba/zam.	L(hod)/L	
1-Nezaměstnanost	L/LF	
Participace	LF/WAP(15-64)	
Demografie	WAP(15-64)/POP	

Zdroj : servery Eurostatu, ČSÚ, OECD, 9. 12.2004, vlastní propočty

Interakce ekonomického růstu a trhu práce

		ČR 2003/1994 růst v %
HDP p.c.	Y/POP	24.8
Produktivita práce	Y/L(hod)	33.0
Využití práce	L(hod)/POP	-6.2
Odprac.doba/zam.	L(hod)/L	-3.5
1-Nezaměstnanost	L/LF	-3.6
Participace	LF/WAP(15-64)	-3.2
Demografie	WAP(15-64)/POP	4.2

Zdroj : servery Eurostatu, ČSÚ, OECD, 9. 12.2004, vlastní propočty

Interakce ekonomického růstu a trhu práce

		ČR 2003/1994 růst v %
HDP p.c.	Y/POP	24.8
Produktivita práce	Y/L(hod)	33.0
Využití práce	L(hod)/POP	-6.2
Odprac.doba/zam.	L(hod)/L	-3.5
1-Nezaměstnanost	L/LF	-3.6
Participace	LF/WAP(15-64)	-3.2
Demografie	WAP(15-64)/POP	4.2
<i>Participace</i>	<i>LF/WAP(20-59)</i>	<i>-7.3</i>
<i>Demografie</i>	<i>WAP(20-59)/POP</i>	<i>8.8</i>

Zdroj : servery Eurostatu, ČSÚ, OECD, 9. 12.2004, vlastní propočty

Interakce ekonomického růstu a trhu práce

		ČR 2003/1994 růst v %	EU-12 2003/1994 růst v %
HDP p.c.	Y/POP	24.8	16.3
Produktivita práce	Y/L(hod)	33.0	13.7
Využití práce	L(hod)/POP	-6.2	2.3
Odprac.doba/zam.	L(hod)/L	-3.5	-4.0
1-Nezaměstnanost	L/LF	-3.6	3.0
Participace	LF/WAP(15-64)	-3.2	4.6
Demografie	WAP(15-64)/POP	4.2	-1.1
<i>Participace</i>	<i>LF/WAP(20-59)</i>	<i>-7.3</i>	<i>.</i>
<i>Demografie</i>	<i>WAP(20-59)/POP</i>	<i>8.8</i>	<i>.</i>

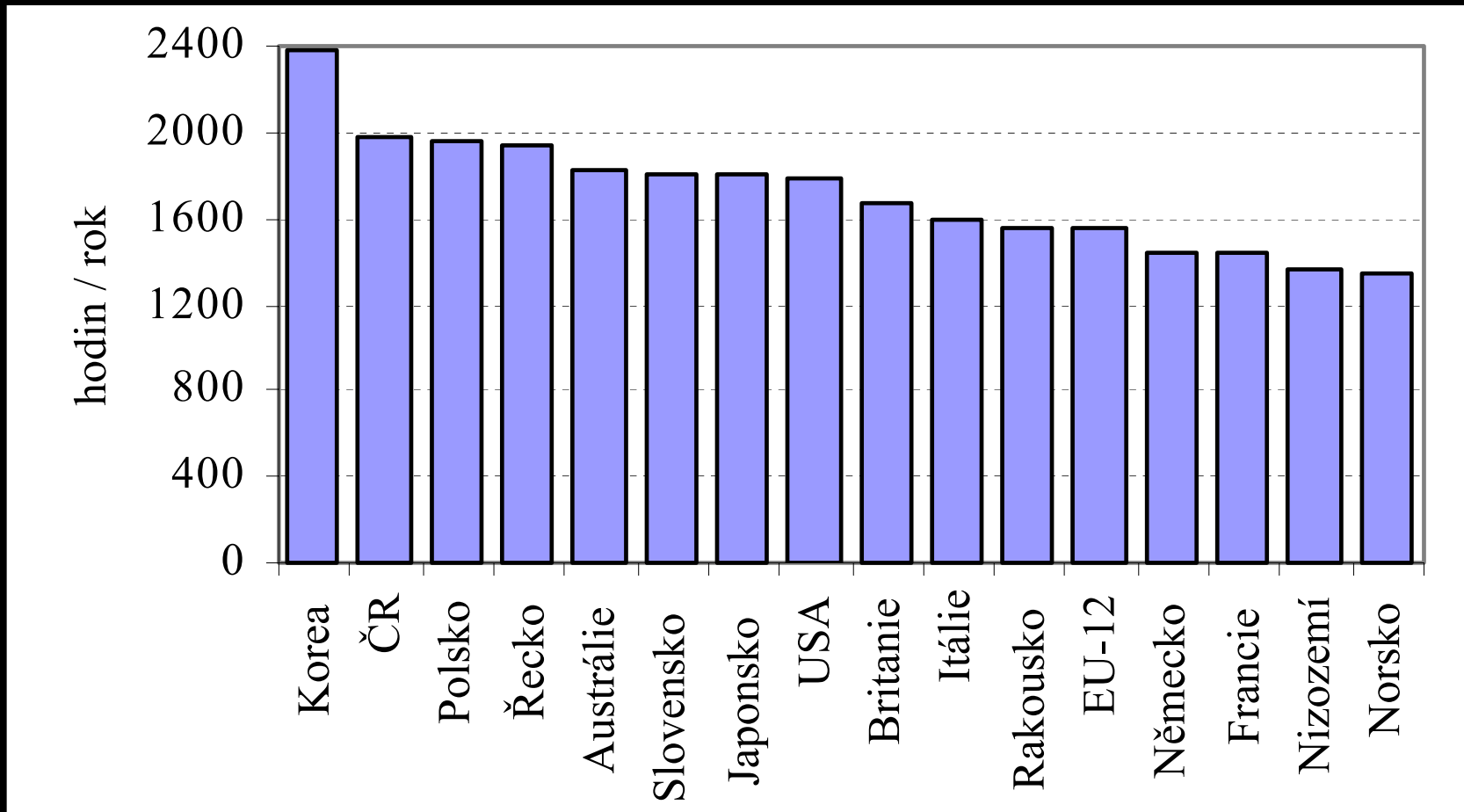
Zdroj : servery Eurostatu, ČSÚ, OECD, 9. 12.2004, vlastní propočty

Interakce ekonomického růstu a trhu práce

		ČR 2003/1994 růst v %	EU-12 2003/1994 růst v %	ČR 1994 2003 EU12=100	
HDP p.c.	Y/POP	24.8	16.3	61	65
Produktivita práce	Y/L(hod)	33.0	13.7	38	44
Využití práce	L(hod)/POP	-6.2	2.3	159	146
Odprac.doba/zam.	L(hod)/L	-3.5	-4.0	127	128
1-Nezaměstnanost	L/LF	-3.6	3.0	108	101
Participace	LF/WAP(15-64)	-3.2	4.6	112	103
Demografie	WAP(15-64)/POP	4.2	-1.1	104	110
Participace	LF/WAP(20-59)	-7.3	.	.	.
Demografie	WAP(20-59)/POP	8.8	.	.	.

Zdroj : servery Eurostatu, ČSÚ, OECD, 9. 12.2004, vlastní propočty

Odpracované hodiny na zaměstnanou osobu

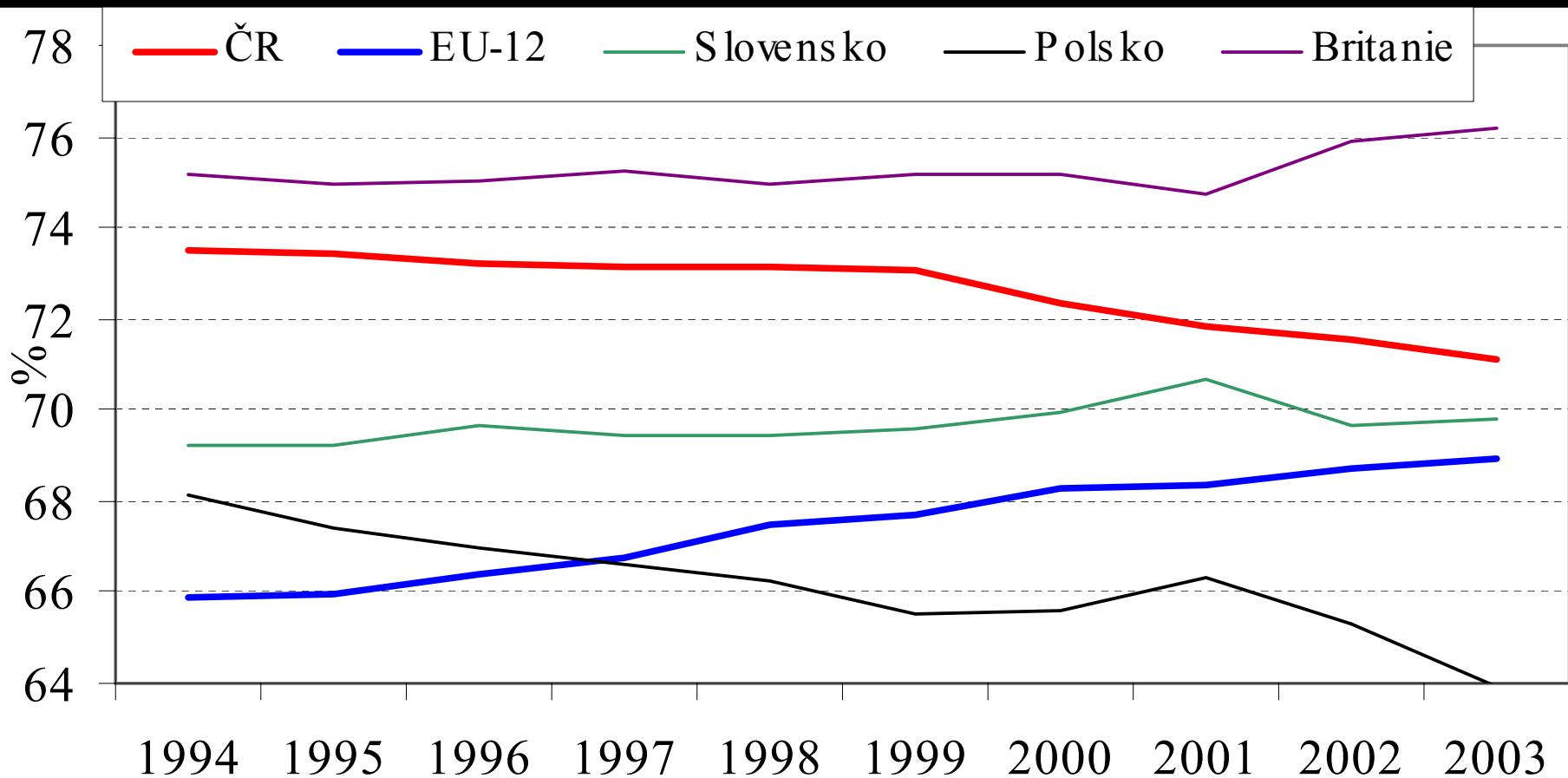

Záhada odpracovaných hodin

Možné hypotézy :

- ◆ Čísla jsou málo dobře
  - Možný metodický nesoulad ???
  - Zkreslené vykazování v rámci VŠPS ???
- ◆ Pracující Češi jsou nejpracovitější mezi zeměmi OECD (s výjimkou Korejců)
- ◆ Malé rozšíření zkrácených úvazků
- ◆ Motivace spíše k „odsezení“ pracovní doby než k produktivitě práce

Míra participace ve světě

Míra participace

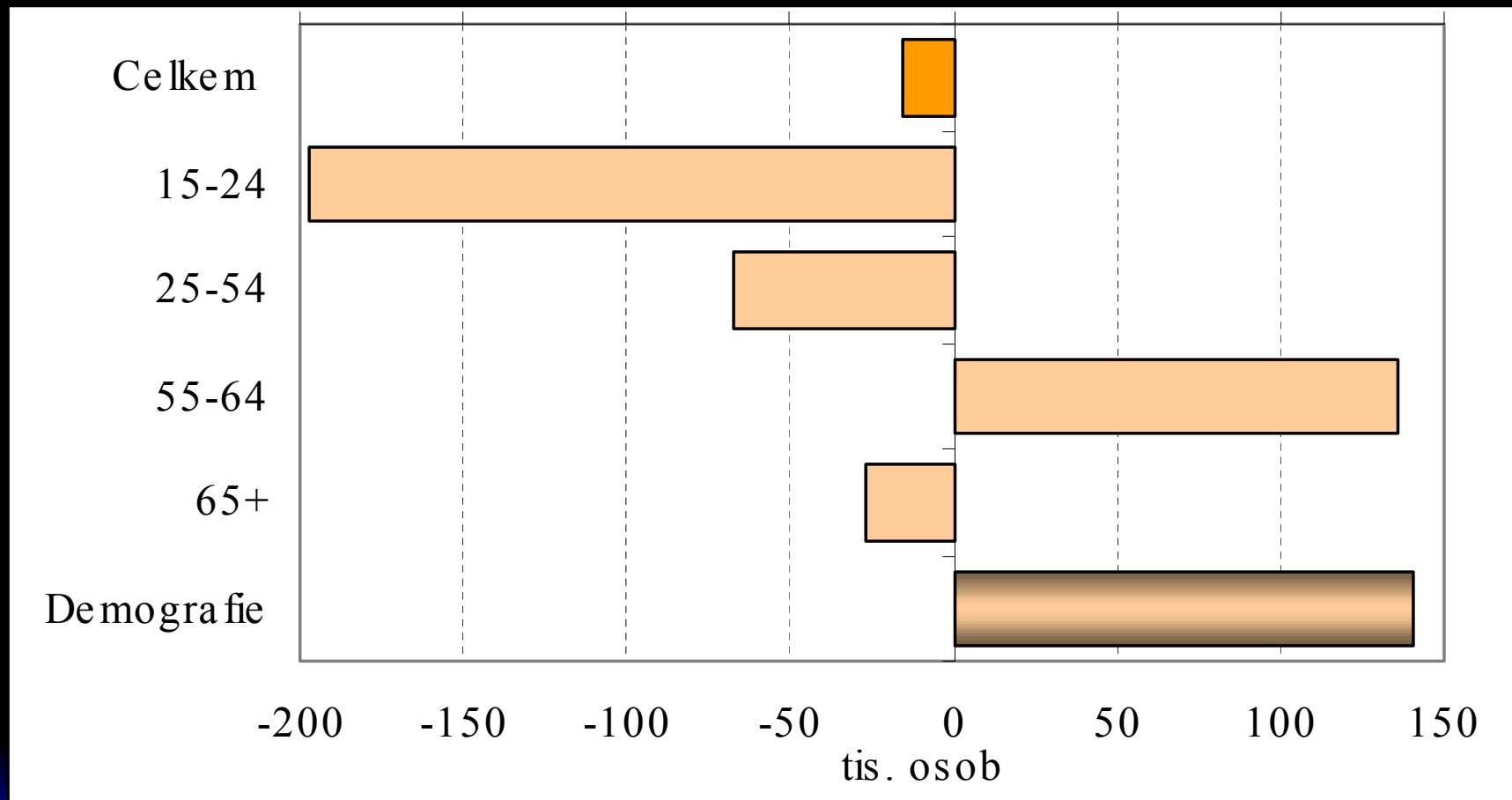
Růst počtu obyvatel v produktivním věku se neprojevil ve velikosti pracovní síly.

	1994	2003	Rozdíl
Pracovní síla (tis.osob)	5148	5132	-16
Populace 15-64 (tis.osob)	7005	7214	209
Populace 20-59 (tis.osob)	5598	6018	420
Míra participace 15-64 (%)	73.5	71.1	-2.3
Míra participace 20-59 (%)	92.0	85.3	-6.7

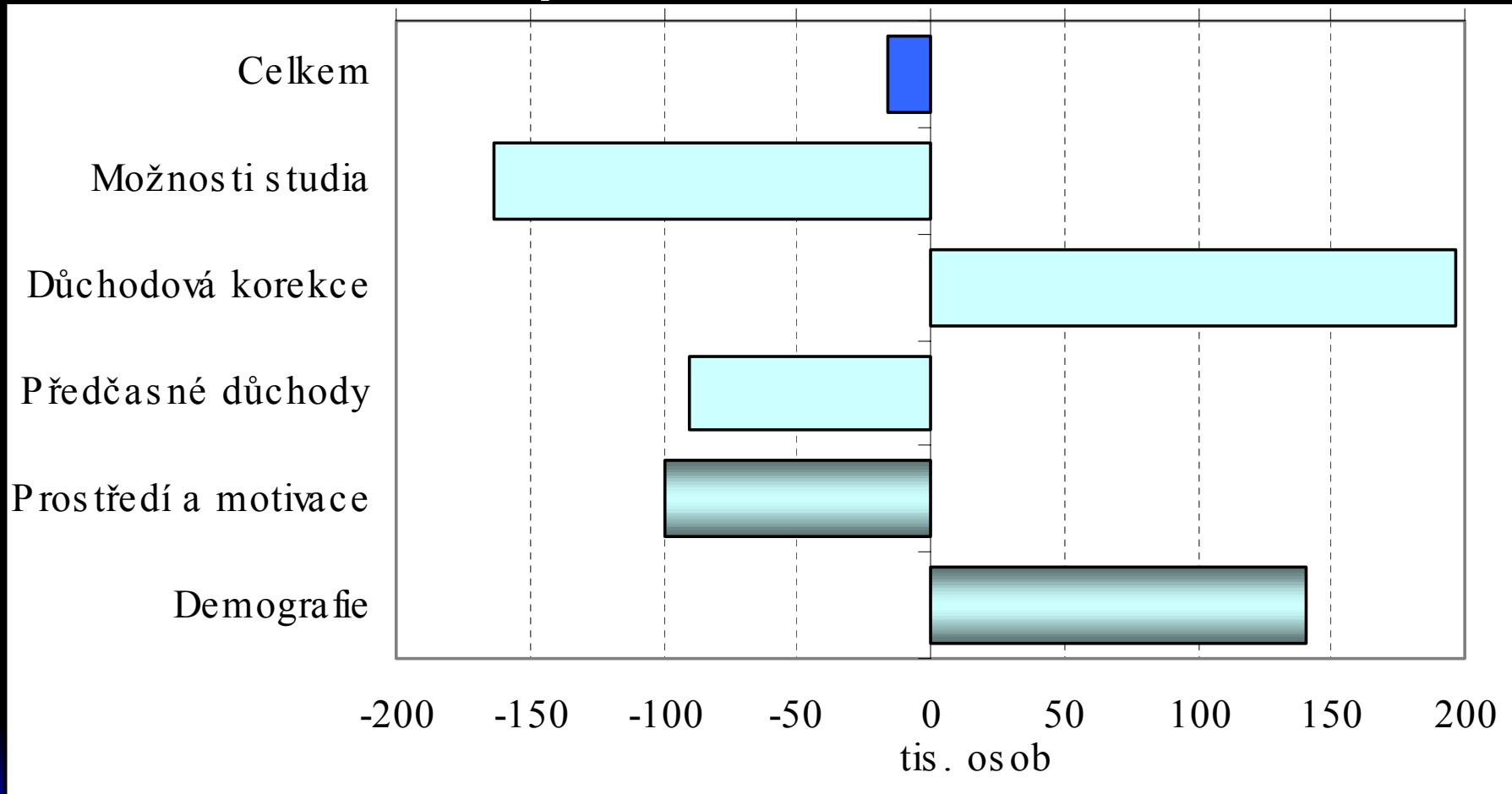
Rozklad změny pracovní síly 1994 - 2003 (1)

Oddělení strukturního demografického faktoru od vývoje participace v jednotlivých věkových kategoriích

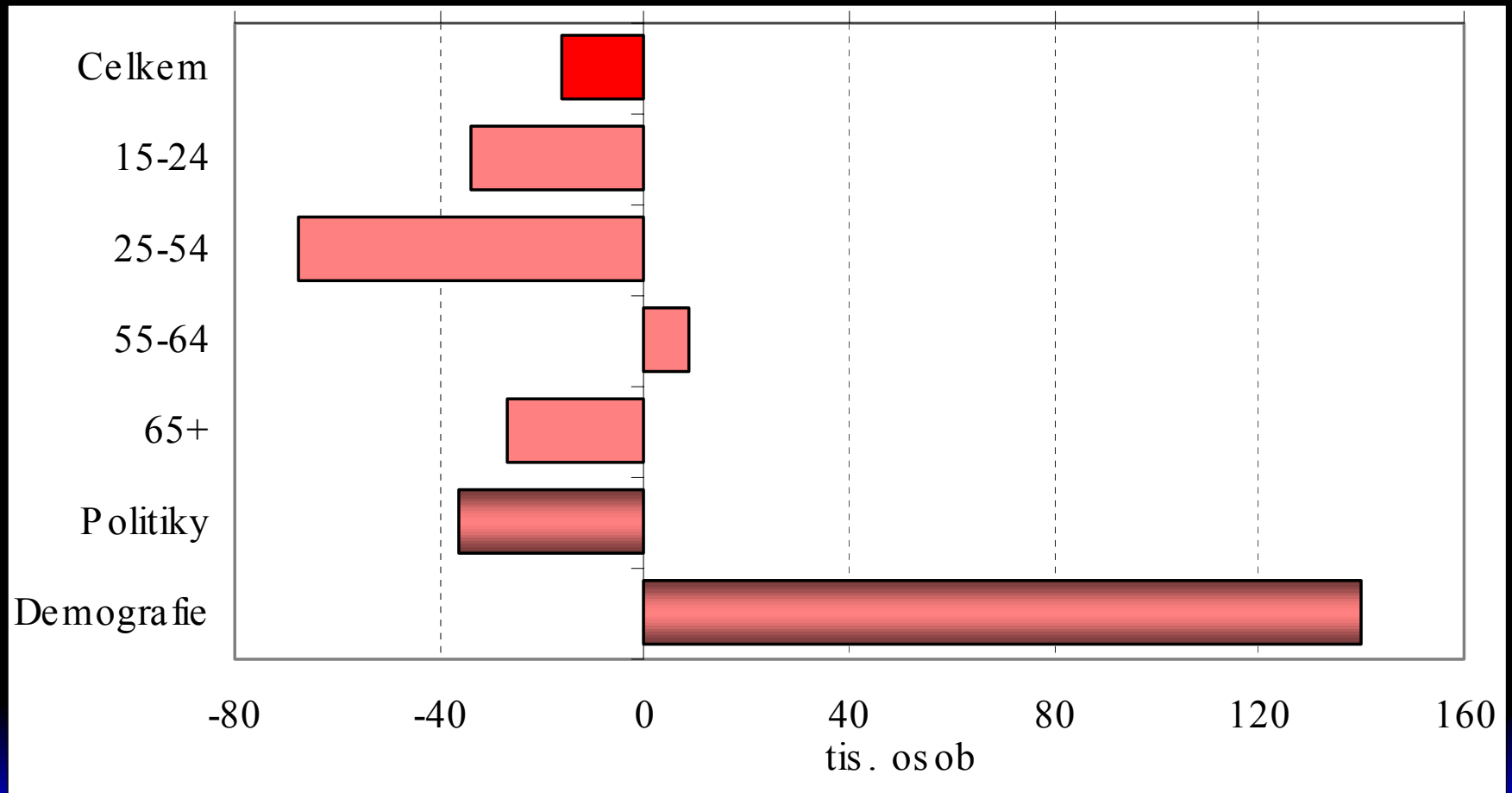
Rozklad změny pracovní síly 1994-2003 (2)

Identifikace vlivu některých politik. Prostředí a motivace zahrnují neidentifikované faktory.

Rozklad změny pracovní síly 1994-2003 (3)

Rozklad vlivu ekonomického prostředí a motivace na jednotlivé věkové kategorie

Shrnutí

- ◆ Produktivita práce nám utěšeně roste, ale zbývá ještě mnoho prostoru pro konvergenci.
- ◆ Statistika odpracovaných hodin je záhadná.
- ◆ V mírách nezaměstnanosti a participace jsme již téměř dokonvergovali k úrovni EU-12, ale je otázka, zda je to dobře.
- ◆ Ekonomika získala demografický bonus, ale zatím jej nevyužila.

Děkuji za pozornost, kterou jste
věnovali tomuto příspěvku.

F.C.